Секція 5. ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ У ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ

УДК 378.1

ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТИ

Вербицька В.І., к.е.н., доцент,
verbytska@i.ua
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Сучасний етап розвитку освіти характеризується інтенсивним пошуком нового в теорії та практиці. Цей процес зумовлений низкою протиріч, головне з яких - невідповідність традиційних методів і форм навчання і виховання новим тенденціям розвитку системи освіти в сучасних соціально-економічних умовах розвитку суспільства, які породили цілу низку об'єктивних інноваційних процесів.

Соціальне замовлення суспільства по відношенню до освіти змінилось: необхідно формування особистості, здатної до творчого, свідомого, самостійного визначення своєї діяльності, до саморегулювання, яке забезпечує досягнення цієї мети. Відповідно, назріла потреба у вирішенні протиріччя між необхідністю активного впровадження інновацій в педагогічну практику і структурою і змістом організації інноваційної діяльності в системі вищої освіти.

Інноваційна діяльність - це освоєння в освітніх установах нововведень, які можуть вести до зміни стану функціонування та проектування розвитку освітньої системи, її підсистем і ланок. Під педагогічними інноваціями мається на увазі нововведення в педагогічній системі, що поліпшують перебіг і результати навчально-виховного процесу, проте нововведення можуть і погіршити саму систему [1, стор. 37].

Існуюча в сучасній педагогічній науці проблема ефективності інноваційної діяльності - це багато в чому наслідок нерозуміння, спотворення суті самого терміна «інновація».

Інновації - це багатостороннє поняття. У перекладі з латинської мови «інновація» означає введення чогось нового, нововведена річ, модернізація, реформа [2, стор.75].

З економічної точки зору інновація - це вкладення коштів у нову технологію, нові форми організації праці та управління, що

охоплюють не тільки окреме підприємство, а й їх сукупність, цілу галузь. З лінгвістичної точки зору інновація - це новоутворення, нове явище в мові, зазвичай в області морфології, що виникло в даній мові в пізнішу епоху його розвитку [3].

А. В. Хуторський в навчальному посібнику «Педагогічна інноватика» дає наступне трактування поняття «інновація». Інновація - це зміни всередині системи, ідеї, і процеси, і засоби, і результати, взяті в єдності якісного вдосконалення педагогічної системи [4, стор. 21].

На сьогоднішній день особлива увага приділяється розвитку інноваційного потенціалу системи вищої освіти. Педагогічна інноватика як галузь науки вивчає процеси відновлення педагогічної діяльності в сукупності і різних її системних компонентах:

- принципоутворюючому,
- закономірному,
- методологічному,
- методичному,
- технологічному і ін.

Будучи науковою галуззю педагогіки, інноватика векторно орієнтована на новизну в різноманітних її проявах.

Інновація - це нове, покликане забезпечити поступовий розвиток, удосконалення системи, перехід її в якісно новий стан в існуючих умовах. Інновації здійснюються за рахунок ресурсів самої системи і спрямовані на її повна зміна - в цьому їх принципове значення. Вони не вичерпуються лише запереченням старого, загальноприйнятого, консервативного, припускаючи цілеспрямований характер нововведень і їх орієнтацію на стабільність.

Зараз інновації у вищих навчальних закладах стають все більш і більш необхідними, будучи важливим інструментом конкурентоспроможності серед вузів. Це відбувається через характер їхньої продукції, оскільки вони готують нових фахівців для різних секторів економіки. В основі сучасного вузу акумулюється система формування нових ідей, націлена на поліпшення адаптивної здатності до швидкої зміни умов навколишнього середовища, створення інноваційної інституційної структури, конкурентоспроможної, високоякісної і активно взаємодіє з внутрішніми і зовнішніми партнерами.

Інноваційні зміни відбуваються в наступних областях:

- формування нових навчальних планів;

- розвиток та застосування новітніх технологій навчання;
- використання методів розробки інструментів нових програм;
- створення умов для самопізнання в процесі навчання;
- зміни в роботі і образі думок і викладачів, і студентів, зміна відносин між ними, створення і розвиток інноваційних творчих груп.

Інноваційні технології, які орієнтують педагога на створення і використання таких форм організації навчальної діяльності учнів, при яких акцент робиться на вимушену активність учнів і пізнання переважно через діяльність, змушують учня в процесі пізнавальної діяльності проходити всі чотири етапи сприйняття інформації. При такому типі навчання викладач перестає бути єдиним ініціативно дійовою особою. Його активність переходить в сферу організації пізнавальної діяльності учнів самостійно і / або в групі з викладачем або без нього. Деяка активність викладача з безпосередньо освітнього процесу переходить на етап підготовки занять [5].

Можна зробити висновок, що інновації в діяльності системи професійного освіти - це сукупність нових знань, підходів і технологій для отримання результату у вигляді освітніх послуг. Спробуємо розібратися, які ж інноваційні технології в професійній освіті застосовуються в теперішній час.

До інноваційних технологій в освіті можна віднести:

- особистісно-орієнтоване навчання;
- проблемне навчання;
- блочно-модульне навчання та тестові форми підсумкового контролю знань;
- метод проектів і кредитно-модульну систему оцінювання знань;
- дистанційні технології навчання.

Інноваційні технології в професійній освіті підвищують ефективність навчання і виховання особистості і спрямовані на підготовку висококваліфікованих фахівців, які отримали фундаментальні і прикладні знання.

Особливо звертає увагу на себе той факт, що інноваційні дидактичні технології мають наступні особливості:

1) дозволяють організувати самостійну діяльність студентів по освоєнню змісту вищої освіти (технологія модульно-рейтингового навчання);

2) сприяють включенню студентів у різні види активної діяльності (технологія проектної діяльності, творчої та науково-дослідницької);

3) надають можливість роботи з різними джерелами інформації (Інформаційно-комунікативні технології, технології дистанційного навчання, технологія розвитку критичного мислення, технологія проблемного навчання);

4) орієнтують на групову взаємодію (технологія модерування групової роботи, технологія організації дискусії і ін.);

5) створюють умови для реалізації суб'єктної позиції студентів (ігрові технології, технологія рефлексивного навчання, технологія портфоліо, технологія самоконтролю, технологія самообразовательной діяльності);

6) дозволяють формувати цілісну структуру майбутньої професійної діяльності студентів (технології контекстного навчання, технологія аналізу конкретних ситуацій, технологія кейс-методу, технологія організації імітаційних ігор).

Освіта як головний інструмент соціального і морального розвитку особистості має змінюватися з часом, підлаштовуючись під запити сучасного суспільства. І це незаперечний факт. Однак введення інновацій в сучасну педагогіку є вкрай складним та трудомістким та важким через наявність твердих усталених понять і принципів навчання.

Отже, для того, щоб зрозуміти, наскільки успішні ті чи інші нові методи і форми навчання, має пройти немало часу. Очевидно, що сучасне суспільство не може навчати молодь за застарілими схемами. Але до сих пір в практиці загальноосвітніх і професійних навчальних закладів присутні лише елементи педагогічних інновацій. Тому питання інновацій в освіті залишається гострим і актуальним і в даний час.

Література:

1. Полонский В. М. Инновации в образовании (методологический анализ) *Инновации в образовании*. 2007. № 3. С. 36–40.

2. Кванина В. В. Инновации: определимся с понятиями. *Администратор образования*. 2007. № 1. С. 75–83.

3. Словари и энциклопедии. Академик.ру. URL: http://dic.academic.ru. (дата звернення 6.03.2021)

4. Хуторской А. В. Педагогическая инноватика : учебное пособие для студентов высших учебных заведений. М.: Академия, 2008. 256 с.

5. Инновационная деятельность в образовании. Арсенал бизес-решений. URL: *http://arbir.ru/articles/a_2964.htm.* (дата звернення 9.03.2021)